



UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Interfacultaire Lerarenopleidingen

Interfacultaire Lerarenopleiding (ILO)

Pedagogische en Onderwijswetenschappen (POW)

Nieuwe Achtergracht 166

1018 WS Amsterdam

Studiehandleiding **Onderwijspraktijk C**

Onderwijspraktijk C / 7104MA114Y

Opleiding: Master Leraar VHO - voltijd en deeltijd
Master Educatie en Communicatie
Andere trajecten naar een eerstegraads bevoegdheid
Verdiepingsmodule

Cursusjaar: 2025-2026 - Semester 1, blok 1, 2 en 3 (najaar)

Vakcoördinatoren: Mathijs Booden en Leonie van Uffelen

Contact: onderwijspraktijk-ilo-fmg@uva.nl¹

Docent: Je eigen vakdidacticus en onderwijskundige

¹ Opmerkingen om de studiehandleiding te verbeteren zijn altijd welkom. Stuur in dat geval een mailtje aan de vakcoördinator. Versie van de studiehandleiding: juni 2025 v1.0.

Inhoud van deze studiehandleiding

1.	Inleiding	3
1.1	Doel en plaats van de cursus in het studieprogramma	3
1.2	Onderwijspraktijk tijdens je gehele studie	4
1.3	Ingangseisen van OP C	5
2.	Verklarende woordenlijst	5
3.	Leerdoelen	6
4.	Onderwijsvormen	7
4.1.	Bijeenkomst Verdieping Onderwijspraktijk	7
4.2.	Stage	7
4.3.	Lesbezoek	7
4.4.	Optioneel: Synchron Coachen	7
5.	Toetsing	8
5.1.	Praktijkbeoordeling	8
5.1.1.	Let op: Onvoldoende voor de praktijk?	8
5.2.	Verslag OP C	8
5.2.1.	Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag	9
5.2.2.	Video-opname les	9
5.3.	Systematische Lesobservatie	9
5.4.	Lesbezoekverslag	10
5.5.	Cijferbepaling	10
5.6.	Toetsdata	10
5.7.	Feedback op toetsing & manier van inzage	11
5.8.	Bronvermelding	11
6.	Van de student verwachte activiteiten	11
7.	Rooster	12
8.	Literatuur	12
9.	Persoonsgegevens	12
9.1.	Privacy	13
1.	Deelname aan onderwijs en tentamen	14
2.	Roosterwijzigingen	14
3.	Onderwijs- en Examenregeling (OER)	14
4.	Fraude en plagiaat	14
5.	Beroepsmogelijkheden	14
Bijlage 1.	Verslag Onderwijspraktijk C	15
Bijlage 2.	Beoordelingsformulier Verslag OP C	19
Bijlage 3.	Voorbeelden van stageactiviteiten	23

1. Inleiding

Onderwijspraktijk (OP) bestaat uit je stage in het voortgezet onderwijs (vo) en alle opdrachten die daarbij horen, en vormt de helft van de opleiding. Onderwijspraktijk bestaat uit drie delen:

- OP A (6 EC)
- OP B (9 EC)
- OP C (15 EC)

De drie onderdelen van OP zijn voor voltijdstudenten verdeeld over één jaar en voor deeltijdstudenten over anderhalf of twee jaar. Deze studiehandleiding betreft alleen het laatste deel, OP C. Daarnaast is er een gids over OP voor je werkplekbegeleider (WPB). Deze is te vinden op ilo-voor-scholen.nl.

1.1 Doel en plaats van de cursus in het studieprogramma

Master LVHO voltijd (1 jaar)

Blok 1	Blok 2	Blok 3
	Pedagogiek en Algemene Didactiek C (3 EC)	
Keuzevak (3 EC)	Vakdidactiek 2 (3 EC)	
Educatief Ontwerpen (6 EC)		
Onderwijspraktijk C (15 EC)		
Intervisie (0 EC)		

Master LVHO deeltijd (1,5 jaar)

Voor deeltijdstudenten is OP C verdeeld over twee semesters:

Blok 1	Blok 2	Blok 3
	Pedagogiek en Algemene Didactiek C (3 EC)	
Vakdidactiek 1b (3 EC)	Vakdidactiek 2 (3 EC)	
Onderwijspraktijk B (9 EC)	Onderwijspraktijk C (start)	
Intervisie (0 EC)		

Vervolg van OP C in het volgende semester:

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Keuzevak (3 EC)		
Educatief Ontwerpen (6 EC)		
Onderwijspraktijk C (15 EC)		

Master LVHO deeltijd (2 jaar)

Voor deeltijdstudenten is OP C verdeeld over twee semesters:

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Keuzevak (3 EC)	Vakdidactiek 2 (3 EC)	
Onderwijspraktijk C (start)		
Intervisie (0 EC)		

Vervolg van OP C in het volgende semester:

Blok 1	Blok 2	Blok 3
	Pedagogiek en Algemene Didactiek C (3 EC)	
Educatief Ontwerpen (6 EC)		
Onderwijspraktijk C (15 EC)		

Master Educatie en Communicatie

Voor studenten van de master Educatie en Communicatie is OP C verdeeld over twee semesters:

Blok 1	Blok 2	Blok 3
Vakken van FGw-mastertrack / Keuzeruimte (12 EC)		ILO & FGw: Methoden van Onderzoek (6 EC) *
	ILO: Vakdidactiek 2 (3 EC)	
ILO: Onderwijspraktijk C (start)		
ILO: Intervisie (0 EC)		

*Een aantal bijeenkomsten van Methoden van Onderzoek zal al in blok 2 geroosterd worden

Vervolg van OP C in het volgende semester:

Blok 4	Blok 5	Blok 6
	ILO: Pedagogiek en Algemene Didactiek C (3 EC)	
ILO & FGw: Afstudeertraject (21 EC)		
ILO: Onderwijspraktijk C (15 EC)		

1.2 Onderwijspraktijk tijdens je gehele studie

Je studie bestaat voor de helft, dus 30 EC (840 uur) uit stage. Samen vormt dit OP A, B en C. In totaal geef je tenminste **100 klokuren zelfstandig les**². Deze 100 klokuren verdeel je zo gelijkwaardig mogelijk over het tweedegraadsgebied³ (minimaal 40 uur) en de bovenbouw van HAVO en VWO (minimaal 50 uur)⁴. De overige 740 uur besteed je aan het observeren, voorbereiden, voor- en nabespreken van lessen, maar ook aan andere schoolgerelateerde zaken zoals de individuele begeleiding van leerlingen, ouderavonden, organisatie en begeleiding van schoolfeesten, excursies, etc., en aan de uitwerking van opdrachten voor OP (zie Bijlage 3).

De mate van zelfstandigheid loopt op tijdens je opleiding. Bij OP C is het de bedoeling dat je gedurende een gehele periode (bijv. een rapportperiode) de verantwoordelijkheid hebt voor een klas (onder

² De definitie van zelfstandig lesgeven staat in de verklarende woordenlijst. Je werkplekbegeleider blijft natuurlijk eindverantwoordelijk, en zal ook bij zelfstandig lesgeven soms achterin de klas zitten om achteraf feedback te kunnen geven. De mate van zelfstandigheid loopt op tijdens je opleiding.

³ Onder het tweedegraadsgebied wordt verstaan het VMBO en de onderbouw van HAVO en VWO.

⁴ Als richtlijn geldt tussen de 40 en 50 uur onderbouw. Als jouw schoolvak alleen in de bovenbouw gegeven wordt, dan vervalt deze richtlijn. Overleg met je vakdidacticus over manieren om indien gewenst toch ervaring in de onderbouw op te doen (bijvoorbeeld bij een ander schoolvak). Voor sommige vakken geldt dat een beperkt deel van de stage gedaan mag worden in het volwassenenonderwijs. Het aantal uren dient in dat geval te worden afgestemd met de examencommissie.

begeleiding van je WPB), inclusief het maken van toetsen, het geven van cijfers en het bijwonen van rapportvergaderingen en ouderavonden.

1.3 *Ingangseisen van OP C*

Om aan Onderwijspraktijk C te mogen beginnen, gelden de volgende ingangseisen:

- Onderwijspraktijk A moet zijn behaald.
- Van Onderwijspraktijk B moet het praktijkdeel zijn uitgevoerd en moeten de opdrachten zijn ingeleverd.

Het wordt sterk aangeraden om Onderwijspraktijk B af te ronden voordat je begint aan Onderwijspraktijk C. Aangezien je in de opdrachten van Onderwijspraktijk C een ontwikkeling moet kunnen laten zien ten opzichte van Onderwijspraktijk B, moeten er een aantal maanden zitten tussen het inleveren van de opdrachten van Onderwijspraktijk B en Onderwijspraktijk C.

2. Verklarende woordenlijst

In deze studiehandleiding komen een aantal termen vaak terug. Deze hebben in de context van de opleiding een specifieke betekenis. Hieronder staan definities van deze termen. Dit is geen uitputtende lijst. Als je vragen hebt over de betekenis van een begrip of passage kun je die stellen aan de coördinator van dit vak.

- *Klokuur*
Een tijdsspanne van 60 minuten.
- *Les*
Een in de tijd afgebakend moment waarin een klas onderwijs krijgt van een docent.
- *Lesuur*
De tijdsspanne tussen aanvang en einde van een les.
- *Onderwijskundige (OWK)*
Een opleider van de ILO gespecialiseerd in onderwijskunde.
- *Opleider*
Een lerarenopleider van de ILO, bijvoorbeeld een vakdidacticus of onderwijskundige.
- *Schoolopleider (SO)*
Degene die op een stageschool stages coördineert.
- *Vakdidacticus (VD)*
Een opleider van de ILO die vakdidactiek doceert, lesbezoeken aflegt en stages beoordeelt. Let op: voor zowel het vak vakdidactiek, als voor de vakdidacticus die dat vak geeft, wordt dezelfde afkorting (VD) gebruikt.
- *Werkplekbegeleider (WPB)*
Een bevoegd docent die leraren in opleiding begeleidt en beoordeelt bij hun stage.
- *Zelfstandig lesgeven*
De verantwoordelijkheid hebben voor alle inhoudelijke, pedagogische, didactische en organisatorische aspecten van de voorbereiding en uitvoering van een les.

3. Leerdoelen

Aan het einde van Onderwijspraktijk C heb je de volgende leerdoelen bereikt:

Vakinhoudelijk – de student kan

- leerlingen stimuleren om zich vakconcepten en theorieën eigen te maken, zodat deze concepten en theorieën een actuele betekenis voor leerlingen krijgen;
- vakspecifiek denken bij leerlingen stimuleren;
- eigen inhoudelijke keuzes evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen;
- ontwikkelingen van eigen vak bijhouden en gebruiken voor de ontwikkeling van eigen onderwijs.

Vakdidactisch – de student kan

- lessenreeksdoelen vertalen in diverse, maar samenhangende activerende leeractiviteiten
- uitleg en opdrachten afstemmen op relevante verschillen, waar onder taalbeheersing en taalontwikkeling, tussen leerlingen;
- een adequaat klassenmanagement realiseren;
- leerlingen leerstrategieën aanleren die bij het vak horen;
- signaleren van leerproblemen en zo nodig verwijzen;
- communiceren over uitvoering van lessen en beoordeling met de leerlingen, ouders en collega's;
- samenwerken met anderen binnen en buiten de school;
- ontwikkelingen m.b.t. didactiek bijhouden en gebruiken voor de ontwikkeling van eigen onderwijs en inzetten voor ontwikkeling van onderwijs op school;
- kennis en kunde gericht delen met vakgenoten ten behoeve van wederzijdse professionalisering;
- eigen (vak)didactische aanpak en handelen analyseren, evalueren, bijstellen en ontwikkelen.

Pedagogisch – de student kan

- inzichten uit communicatietheorie en effectieve communicatie toepassen;
- zorgen voor een veilig leerklimaat;
- optreden bij negatieve groepsprocessen en daarop anticiperen;
- ontwikkeling- en gedragsproblemen signaleren en benoemen en zo nodig verwijzen;
- het zelfvertrouwen van leerlingen stimuleren;
- communiceren met ouders/verzorgers;
- eigen pedagogisch handelen analyseren en waar nodig bijstellen;
- communiceren over eigen pedagogisch handelen met leerlingen en collega's.

Professioneel handelen – de student kan

- eigen grenzen bewaken;
- eigen functioneren als teamlid beschrijven en verantwoorden;
- met anderen binnen en buiten de school samenwerken;
- de eigen bijdrage aan het team evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen;
- ontwikkelingen in de pedagogiek bijhouden en gebruiken voor de ontwikkeling van eigen pedagogische aanpak.

4. Onderwijsvormen

4.1. *Bijeenkomst Verdieping Onderwijspraktijk*

Aan het begin van elk semester wordt een bijeenkomst Verdieping Onderwijspraktijk gepland voor mensen die in dat semester aan OP C beginnen (zie sectie 6, Rooster). Onderwijspraktijk bestaat verder uit de stage op school.

4.2. *Stage*

Je zet je stage in het onderwijs voort door in hoge mate zelfstandig les te geven en daaromheen alles te doen dat van een docent verwacht wordt, zoals lessen voorbereiden, rapportvergaderingen bijwonen, etc. (zie Bijlage 3). Reken net als bij OP A en B op een tijdsinvestering van 2,5 werkdag (voltijd) of 1 à 2 werkdagen (deeltijd), in overleg met je werkplekbegeleider en/of schoolopleider. Hou daarbij rekening met de vaste collegedag op de UvA⁵.

4.3. *Lesbezoek*

Tijdens het tweede semester komt een opleider vanuit de ILO één keer bij je op lesbezoek. In principe is dat je vakdidacticus, maar het kan ook een andere opleider zijn. Voor dit lesbezoek gelden de volgende richtlijnen:

- Kijk, indien mogelijk, als voorbereiding terug naar de aandachtspunten uit eerdere lesbezoeken (bijvoorbeeld tijdens een eerder semester of een eerdere lerarenopleiding) en indien mogelijk je verslag voor Onderwijspraktijk B. Voeg deze aandachtspunten toe aan je lesvoorbereiding.
- Je levert tenminste een dag voor het lesbezoek een lesplanformulier in bij de opleider die op lesbezoek komt en benoemt daarbij jouw eigen aandachtspunten en/of leervragen.
- In principe is je werkplekbegeleider aanwezig bij het lesbezoek en het nagesprek. Bespreek dit van te voren met je werkplekbegeleider.

Na afloop van het lesbezoek zijn er twee opties: 1) de ILO-opleider schrijft een kort verslag over het lesbezoek en stuurt dit naar je op, of 2) de ILO-opleider vraagt je om zelf een verslag te schrijven van het lesbezoek.

4.4. *Optioneel: Synchron Coachen*

Synchron coachen is een vorm van stagebegeleiding waarbij je tijdens een les feedback krijgt via een bluetooth-oortje. Dit is dus een snellere vorm van feedback dan de normale cyclus van les voorbereiden, geven en evalueren. Synchron coachen kan goed werken als je weet wat je wil bereiken, maar moeite hebt, op het moment zelf, in de les, om het in de praktijk te brengen.

Bijvoorbeeld: je wil consequent wachten tot het stil is voor je verdergaat met je uitleg, maar in de praktijk ga je toch vaak verder terwijl er nog leerlingen door je heen praten. Of: als een leerling een vraag stelt die op dat moment niet ter zake doet wil je die parkeren voor later, maar in de praktijk verlies je je dan vaak toch in een gedetailleerde uitleg waarbij je de rest van de klas kwijtraakt.

⁵ Indien je de opleiding in deeltijd volgt, houd dan in de gaten dat je tijdens de opleiding één of meerdere keren van collegedag wisselt. In het geval van deeltijd 1,5 jaar is dit na jouw tweede semester (dus na 12 maanden), in het geval van deeltijd 2 jaar is dit na jouw eerste semester (dus na 6 maanden) en opnieuw na jouw derde semester (dus na 18 maanden). In individuele gevallen (bv. omdat je een vak nog niet hebt gevolgd of afgerond) kan het voorkomen dat dit anders is of dat je op beide dagen op de UvA verplichtingen hebt.

Synchroon coachen vereist dat je werkplekbegeleider er actief aan wil meewerken en dat andere betrokkenen (zoals schoolopleider en vakdidacticus) geen bezwaren hebben. Voor synchroon coachen zijn materialen en instructies beschikbaar. Zie voor meer informatie het mapje op Canvas.

5. Toetsing

In deze sectie staat welke onderdelen je inlevert voor OP C en wat deze onderdelen inhouden. Daarna wordt uitgelegd hoe het cijfer tot stand komt. Aan het einde van deze sectie staat wanneer je de onderdelen inlevert.

Het vak OP C bestaat uit vier onderdelen die moeten worden ingeleverd:

- Praktijkbeoordeling (70%)
- Verslag OP C (30%)
- Systematische Lesobservatie (AVV)
- Lesbezoekverslag (AVV)

5.1. *Praktijkbeoordeling*

De werkplekbegeleider beoordeelt je functioneren in de klas en op school aan de hand van het 'Beoordelingsformat Praktijkbeoordeling Onderwijspraktijk' (te vinden op Canvas). Het beoordelingsformat bestaat uit de drie bekwaamheidsgebieden vakinhoudelijk, vakdidactisch, pedagogisch en de overkoepelende categorie professioneel handelen. De WPB geeft per bekwaamheidsgebied een inschatting van op welk niveau je functioneert met daarbij een toelichting. In het aanvullende woordrapport beschrijft de WPB meer in het algemeen je voortgang.

Maak op tijd een afspraak met je WPB om het beoordelingsformat in te vullen. Het ingevulde beoordelingsformat, ondertekend door je WPB, lever je in op Canvas. Het niet inleveren van het beoordelingsformulier bij zowel de eerste kans als de herkansing geldt als een onvoldoende. Nadat je het beoordelingsformat hebt ingeleverd, stelt de vakdidacticus in overleg met de WPB uiteindelijk het cijfer vast.

5.1.1. *Let op: Onvoldoende voor de praktijk?*

Wanneer je functioneren op school als onvoldoende wordt beoordeeld (door middel van het beoordelingsformat), dan moet je stoppen met het praktijkdeel op deze stageschool. Je hebt recht op **maximaal één herkansing** voor dit onderdeel. Als je daarvoor in aanmerking wil komen, dan moet je een verzoek voor een 'tweede kans-stage' indienen bij de examencommissie. Informatie over deze procedure is te vinden op de studentensite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/een-verzoek-indienen-bij-de-examencommissie> -> Tweede kans praktijkdeel (stage). Een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een eventuele tweede kans-stage is dat je het onvoldoende beoordeelde beoordelingsformat hebt ingeleverd.⁶

5.2. *Verslag OP C*

In het verslag OP C staat je professionele ontwikkeling centraal. Je reflecteert op de ontwikkeling die je als leraar hebt doorgemaakt, en kijkt vooruit naar je ontwikkeling ná de opleiding. Je formuleert ook je huidige visie op het docentschap en je schoolvak. Het verslag wordt verder toegelicht in Bijlage 1.

⁶ Zie het Onderwijs- en Examenreglement (OER) artikel B.5.5 lid 8.

Het Verslag OP C wordt beoordeeld door je VD en een onderwijskundige met behulp van de beoordelingsrubric in Bijlage 2. In de *rubric* zijn de beoordelingen 'onvoldoende', 'voldoende' en 'goed' uitgeschreven. Daartussen zitten de beoordelingen 'matig' en 'ruim voldoende'. Deze beoordelingen maken het mogelijk een afweging te maken; als een bepaald onderdeel voldoet aan de criteria zoals beschreven bij 'voldoende', maar nog niet volledig aan de criteria zoals beschreven bij 'goed', dan wordt de beoordeling van dit onderdeel 'ruim voldoende'. Bekijk deze *rubric* goed, zodat je weet wat er van je verwacht wordt.

5.2.1. Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag

Een verplichte bron voor het verslag OP C is de Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag (VIL) / Roos van Leary. De uitkomsten dienen ter ondersteuning van jouw reflectie op de mate waarin je, na het volgen van OP C, voldoet aan de bekwaamheidseisen.

Kijk op Canvas (bij Onderwijspraktijk C) voor de digitale versie van de vragenlijst, de instructie voor de afname en het bestand met de Excel-uitwerking en de bijbehorende literatuur voor de analyse van de uitkomsten. Vul de lijst eerst zelf twee keer in: één keer vanuit het oogpunt hoe je denkt dat je bent in de betreffende klas en één keer vanuit het oogpunt van jouw ideale docent. Neem de vragenlijst vervolgens bij de leerlingen af. Verwerk de gegevens met behulp van het Excel-bestand. Neem de uitkomsten van de vragenlijst op in de bijlage van het verslag. Maak hierbij ook een vergelijking met de uitkomsten van de VIL bij OP B.

Studenten die instromen in het tweede semester nemen twee keer de VIL of een andere leerlingevaluatie van school af, op verschillende momenten tijdens het semester, en maken een vergelijking tussen deze twee afnames.

Indien op school gewerkt wordt met een andere leerlingevaluatie, dan mag je ook deze evaluatie gebruiken in plaats van de VIL (al dan niet twee keer, in het geval van instromen in het tweede semester).

5.2.2. Video-opname les

Een verplichte bron voor het verslag van OP C is een opname van een (volledige) les waarin een representatief beeld gegeven wordt van jouw functioneren voor de klas in het eindstadium van je stage. Voeg ook het lesplan van de opgenomen les toe. De video-opname dient ter ondersteuning van jouw reflectie op de mate waarin je, na het volgen van OP C, voldoet aan de bekwaamheidseisen.

Bij het verslag OP C kun je verwijzen naar fragmenten uit deze opname ter onderbouwing van de bekwaamheidsgebieden (geef hierbij ook het tijdslot aan!). Hoe je deze lesopname moet uploaden kun je nalezen in de handleiding 'video's maken en opnemen' op Canvas. I.v.m. mogelijke onvoorziene omstandigheden (lesuitval, mislukte opname, ...), verdient het de aanbeveling om niet tot de allerlaatste les te wachten met het maken van een opname.

5.3. Systematische Lesobservatie

Voor de opdracht 'Systematische Lesobservatie' lever je één of meerdere lesobservaties in. Je werkplekbegeleider observeert één of meerdere van je lessen op systematische wijze aan de hand van een van de volgende observatie-instrumenten:

- Binnen de ILO maken we gebruik van het LOF-instrument (te vinden op de Canvasomgeving van Onderwijspraktijk).

- Een observatie-instrument dat op school gehanteerd wordt mag ook gebruikt worden (bijvoorbeeld ICALT of PEDAC-formulier).

5.4. *Lesbezoekverslag*

Na het lesbezoek heeft de ILO-opleider of heb je zelf een kort verslag over het lesbezoek geschreven. Het lesbezoekverslag lever je in op Canvas.

5.5. *Cijferbepaling*

Voor de onderdelen **Systematische Lesobservatie** en **Lesbezoekverslag** moet een 'aan voorwaarden voldaan' (AVV) worden behaald. Dat betekent dat het op tijd en volgens de richtlijnen moet zijn ingeleverd. Bij het niet voldoen aan de voorwaarden wordt een NAV gegeven ('niet aan voorwaarden voldaan') en wordt er geen eindcijfer toegekend. Het eindcijfer wordt bepaald door het cijfer voor het Verslag (30%) en voor de Praktijkbeoordeling (70%). Voor beide onderdelen afzonderlijk dient een voldoende te worden behaald (tenminste 5,5). Deelcijfers worden afgerond op halve cijfers. Het eindcijfer wordt afgerond op een decimaal. Er worden bij de FMG geen eindcijfers gegeven tussen een 5,1 en een 5,9.

Voor alle onderdelen bestaat een herkansingsmogelijkheid. Als je na de herkansing nog geen voldoende (dan wel AVV) hebt gehaald voor alle onderdelen, moet je je volgend semester opnieuw inschrijven voor dit vak. Dit geldt ook voor studenten die in deeltijd studeren en het vak verdeeld over twee semesters volgen. Deelresultaten kunnen één semester worden meegenomen. Alle onderdelen van OP C worden in Canvas ingeleverd. Het Verslag OP C wordt beoordeeld aan de hand van een beoordelingsformulier (zie bijlage 2). Het verslag OP C wordt beoordeeld door zowel je vakdidacticus als een onderwijskundige. Alle overige delen worden beoordeeld door je vakdidacticus.

In alle gevallen geldt: de examinerator heeft na de deadline tien werkdagen om het werk na te kijken. Na tien werkdagen zie je het deelcijfer in Canvas. Daarna heeft de onderwijsadministratie vijf werkdagen om de cijfers te verwerken in SIS. Eindcijfers worden pas verwerkt als alle deelcijfers beschikbaar zijn, of bij afloop van het vak, afhankelijk van wat het eerst komt. In het laatste geval geldt dat ontbrekende deelcijfers als onvoldoende worden beschouwd.

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vind je meer algemene informatie over toetsing, bijvoorbeeld over de voorwaarden om aan tentamens te mogen deelnemen, herkansingen en de geldigheidsduur van uitslagen. Zorg ervoor dat je van deze informatie op de hoogte bent. Je vindt de OER op de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/onderwijs-en-examenregelingen-oer>.

5.6. *Toetsdata*

Studenten die nu starten (september 2025) en een half jaar doen over OP C:

- Je levert alle onderdelen in voor **dinsdag 6 januari 2026, voor 9.00 uur** via Canvas.
- Als je (een deel) moet herkansen, dan lever je het onderdeel in voor **vrijdag 30 januari 2026, voor 23.00 uur** via Canvas.

Studenten die vorig semester gestart (februari 2025) zijn met OP C en één jaar doen over OP C:

- Als je vorig semester gestart bent met OP C, dan geldt dezelfde deadline: **dinsdag 6 januari 2026, voor 9.00 uur**.
- Als je (een deel) moet herkansen, dan lever je het onderdeel in voor **vrijdag 30 januari 2026, voor 23.00 uur** via Canvas.

Studenten die nu starten (september 2025) en één jaar doen over OP C:

Als je dit semester begint met OP C, dan lever je alle onderdelen in aan het einde van volgend semester. *Deze data zijn onder voorbehoud. Kijk volgend semester in de nieuwe studiehandleiding van OP C voor de definitieve data.*

- Je levert alle onderdelen in voor **donderdag 18 juni 2026, voor 9.00 uur** via Canvas.
- Als je (een deel) moet herkansen, dan lever je het onderdeel in voor **donderdag 20 augustus 2026, voor 09.00 uur** via Canvas.

5.7. Feedback op toetsing & manier van inzage

Je levert je opdrachten, uitgezonderd het verslag voor intervisie, in via Canvas. Als de docent feedback heeft op je ingeleverde werk, dan wordt dit in Canvas in de opdracht erbij gezet (in de lopende tekst, bij comments/opmerkingen en/of in de rubric). Het cijfer en de feedback worden twee weken na de deadline zichtbaar. Vergeet dus niet in Canvas te kijken om de feedback te lezen! Aangezien de opdracht digitaal wordt nagekeken en van feedback wordt voorzien, is er geen apart inzagemoment.

5.8. Bronvermelding

Bij het schrijven van het verslag maak je gebruik van verschillende bronnen. Hierbij is het verplicht om een correcte bronvermelding te gebruiken. Binnen de Interfacultaire Lerarenopleidingen wordt gebruik gemaakt van de APA-richtlijnen voor het weergeven van bronnen. Op de Canvas opleidingspagina van de Interfacultaire Lerarenopleidingen kan je nalezen hoe je deze richtlijnen moet gebruiken.

Het gebruik van de APA-richtlijnen heeft de voorkeur, maar als jij vanuit jouw vooropleiding gewend bent om met een ander bronvermeldingssysteem te werken, dan staat het je vrij om dat systeem te gebruiken (mits consequent toegepast).

5.9. Van de student verwachte activiteiten

In dit vak worden de volgende activiteiten van studenten verwacht:

- aanwezigheid tijdens de bijeenkomst 'Verdieping Onderwijspraktijk';
- observeren van lessen;
- (deel-)lessen geven;
- voor- en nabespreken van de lessen;
- deelname aan diverse schoolgerelateerde activiteiten (zie Bijlage 3);
- organiseren systematische lesobservatie door WPB;
- organiseren invullen beoordelingsformat door WPB;
- organiseren lesbezoek vakdidacticus;
- maken verslag Onderwijspraktijk C;
- maken video-opname in het laatste deel van de stage (incl. lesplan);

- afnemen vragenlijst voor opdracht Interactie in de klas en bespreken uitkomsten met WPB (studenten die instromen in het tweede semester nemen twee keer de VIL of een andere leerlingevaluatie van school af, op verschillende momenten tijdens het semester);
- inleveren van alle benodigde onderdelen via Canvas;
- gesprek met vakdidacticus naar aanleiding van OP C.

5.10. Studielast (15 EC)

De studielast voor OP C in zijn geheel is 15 EC (staat gelijk aan 420 uur). Hieronder valt het volgen van de bijeenkomst Verdieping Onderwijspraktijk, de tijd die je besteedt aan het schrijven van het verslag OP C en alle uren die worden besteed aan activiteiten op school.

6. Rooster

Voor Onderwijspraktijk C volg je, op de bijeenkomst Verdieping Onderwijspraktijk na, geen colleges. Het is belangrijk om een duidelijke start te maken en doelen te formuleren, zodat je aan het einde van OP C effectief kan reflecteren op je ontwikkeling gedurende de OP C-periode. Om samen met je team/cluster en onderwijskundige een inhoudelijke start te maken voor het verslag van OP C wordt er een bijeenkomst georganiseerd. Aankomend semester vindt deze bijeenkomst plaats op:

- **Bijeenkomst 1 Verdieping Onderwijspraktijk voltijd en deeltijd 2 jaar:** dinsdag 9 september 2025, van 13.00-14.45 uur.
- **Bijeenkomst 2 Verdieping Onderwijspraktijk – voltijd en deeltijd 2 jaar:** dinsdag 2 december 2025, van 15.00 – 16.30 uur.

Er is ook een bijeenkomst voor deeltijders (1,5 jr) die later in het semester met OP C starten:

- **Bijeenkomst OP C deeltijd 1,5 jaar:** dinsdag 4 november 2025, van 15.00-16.30 uur.

Ook als je momenteel al bezig bent met Onderwijspraktijk C ben je van harte welkom bij deze bijeenkomsten, zodat je eventueel vragen kunt stellen. De zalen en groepsindeling zullen via Canvas gecommuniceerd worden.

7. Literatuur

Voor de Onderwijspraktijk wordt geen eigen literatuur voorgeschreven. Bij het uitwerken van de opdrachten maak je gebruik van de literatuur die wordt voorgeschreven bij *Pedagogiek en Algemene Didactiek A, B en C* en *Vakdidactiek 1 en 2*, de gevolgde keuzemodule en *Educatief Ontwerpen*.

8. Persoonsgegevens

Binnen de opleiding moet je voorzichtig omgaan met persoonlijke informatie over leerlingen en collega's. Stel jezelf altijd de vraag: is het echt nodig om de persoonsgegevens van de leerling of de collega te gebruiken, of kan het ook anders? Let in ieder geval op de volgende punten:

1. **Anonimiseer je verslag** – om het verslag te begrijpen is het voor de docenten niet nodig om de persoonsgegevens van individuen te weten. Schrijf bijvoorbeeld 'leerling 1' en 'leerling 2' in plaats van de echte naam van de leerling, of gebruik initialen.
2. Ook als je data bewaart van leerlingen en/of collega's, doe dit zoveel mogelijk zonder de volledige naam van leerlingen en/of collega's te vermelden.

3. Zorg dat je niet onnodig data van leerlingen en/of collega's bewaart. Bewaar alleen eventuele data die je nodig hebt voor dit verslag.
4. Bescherm de data goed – het gaat vaak om vertrouwelijke informatie. Bewaar data bijvoorbeeld alleen op een computer met een sterke wachtwoordbeveiliging.
5. Ga ook in je dagelijks leven voorzichtig om met persoonsgegevens van anderen: praat bijvoorbeeld niet over leerlingen en/of collega's met naam en toenaam als je in openbare ruimtes bent (zoals in het openbaar vervoer of op feestjes).
6. Vernietig alle gegevens van leerlingen en/of collega's zodra je studie voorbij is.

8.1. Privacy

Respecteer de privacy van medewerkers en medestudenten. Dit betekent bijvoorbeeld dat je geen video/geluidsopnames van personeel of medestudenten mag maken of verspreiden zonder hun toestemming. Meer informatie is te vinden in het Studentenstatuut: Onderwijs - Universiteit van Amsterdam (uva.nl).

Algemene informatie

9. Deelname aan onderwijs en tentamen

Om deel te kunnen nemen aan het onderwijs en de afronding van dit vak dien je je binnen de voorgeschreven periode aan te melden conform de door het onderwijsbureau voorgeschreven procedure (zie de pagina 'Vakaanmelding' op de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/vakaanmelding>). Bij niet-tijdige aanmelding of onjuiste inschrijving kan deelname aan het onderwijs en/of tentamen worden geweigerd. Als je correct staat ingeschreven voor het vak, hoef je je **niet** apart aan te melden voor het tentamen en het eventuele hertentamen. Uitsluitend bij correcte inschrijving kunnen de resultaten in SIS worden verwerkt..

10. Roosterwijzigingen

De locatie van het onderwijs en tentamens vind je op <http://rooster.uva.nl>. Houd de mededelingen op de Canvasomgeving van de cursus in de gaten voor eventuele roosterwijzigingen.

11. Onderwijs- en Examenregeling (OER)

In de Onderwijs- en Examenregeling (OER) vind je belangrijke informatie over toetsing, bijvoorbeeld over de voorwaarden om aan tentamens te mogen deelnemen, herkansingen en de geldigheidsduur van uitslagen. Zorg ervoor dat je van deze informatie op de hoogte bent! Je vindt de OER op de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/onderwijs-en-examenregelingen-oer>.

12. Fraude en plagiaat

Onder fraude wordt verstaan het handelen of nalaten van de student dat erop gericht is het vormen van een juist oordeel door de examinerator omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de student geheel of gedeeltelijk onmogelijk te maken. Een voor iedereen duidelijk herkenbare vorm van fraude is bijvoorbeeld het op enigerlei wijze 'spieken' tijdens het tentamen. Een helaas vaak voorkomende vorm van fraude, die in de wetenschappelijke wereld zeer zwaar wordt aangerekend, is het plegen van plagiaat.

Plagiaat

Een wetenschappelijke tekst moet controleerbaar zijn en daarom dien je gebruikte (internet)bronnen altijd te vermelden in een zogenaamde bronvermelding. Als je een stuk tekst of tabel van iemand overneemt geef je precies aan wie de auteur is en waar je de tekst of tabel hebt gevonden. Doe je dat niet en wek je dus de indruk dat die tekst of die gegevens van jezelf zijn, dan wordt dat plagiaat genoemd. Het plegen van plagiaat in een paper of scriptie betekent altijd uitsluiting van de betreffende tentamen- of scriptiegelegenheid. Bovendien kan de examencommissie nog zwaardere straffen opleggen. Zorg dus dat je altijd goed je bronnen vermeldt en niet zomaar stukken tekst of gegevens van anderen overneemt. Zie voor meer informatie de studentenwebsite: <https://student.uva.nl/onderwerpen/plagiaat-en-fraude>.

Copyright

Je mag geen lesmateriaal gemaakt door de docent met anderen delen (zoals PowerPoint presentaties, online video's, online manuscripten, opdrachten, examenmateriaal, etc.).

13. Beroepsmogelijkheden

Als je het niet eens bent met een beoordeling, neem dan eerst contact op met de vakcoördinator. Hij/zij is als examinerator verantwoordelijk voor de beoordeling. Je kunt dan nagaan of een herbeoordeling mogelijk is. Als dat niet mogelijk is, of je blijft het oneens met de beoordeling, dan kan je binnen 6 weken na bekendmaking van de uitslag beroep aantekenen bij het College van Beroep voor de Examens (CBE). Het College dient overeenkomstig artikel 7.61, tweede lid, van de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) te beoordelen of de bestreden beslissing al dan niet in strijd is met het recht. Let op: Het College is *niet* bevoegd te oordelen over de inhoud van gemaakte papers of tentamens. De CBE heeft een beperkte toetsingsmogelijkheid en beoordeelt slechts of de Examencommissie c.q. examinerator in redelijkheid tot het desbetreffende oordeel heeft kunnen komen. Studenten worden geacht om, wanneer zij beroep bij het CBE aantekenen, tevens contact op te nemen met de studieadviseur en/of de examencommissie van de ILO. Dit schort de termijn voor beroep bij het CBE niet op.

Bijlage 1. Verslag Onderwijspraktijk C

Ter afronding van Onderwijspraktijk C schrijf je een verslag waarin je reflecteert op de ontwikkeling die je als (aankomend) leraar hebt doorgemaakt, en kijk je vooruit naar de toekomst. Het verslag bestaat uit vier onderdelen:

Onderdelen verslag OP C	Aantal woorden
a. Hoe heb je je ontwikkeld in de afgelopen maanden?	750
b. Sterkte-zwakte analyse van de bekwaamheidsgebieden	2250
c. Wat is je visie op onderwijs?	750
d. Vooruitblik; hoe zie je je verdere loopbaan in het onderwijs?	750
Totaal:	4500

Hieronder volgt per onderdeel een toelichting.

A. *Ontwikkeling (750 woorden)*

Reflecteer op de afgelopen periode. De volgende vragen kun je gebruiken als richtinggevend:

- Waar liep je tegenaan?
- Wat heb je geleerd, welke inzichten heb je opgedaan op de opleiding en op school?
- Hoe verhoudt je ontwikkeling zicht tot de ontwikkelpunten die je geïdentificeerd hebt bij Onderwijspraktijk B?

B. *Sterkte-zwakte analyse bekwaamheidsgebieden (2250 woorden)*

Beschrijving van en reflectie op de (ontwikkeling van de) drie bekwaamheidsgebieden.

- Je maakt een realistische en beknopte sterkte-/zwakteanalyse voor de drie bekwaamheidsgebieden die ook in de praktijkbeoordeling gebruikt worden, te weten:
 - pedagogisch;
 - vakinhoudelijk;
 - vakdidactisch.
- Laat zien waar je nu staat. Het gaat erom dat je aantoont dat je:
 - op een professionele wijze naar je eigen praktijk en ontwikkeling kunt kijken en je eigen handelen kritisch kunt analyseren;
 - kritisch kunt reflecteren op het eigen handelen;
 - wat je beschrijft kunt onderbouwen/legitimeren met gebruik van concrete voorbeelden en meerdere, gevarieerde bronnen (praktijk en theorie). Gebruik per bekwaamheidsgebied tenminste twee praktijkbronnen (bv. VIL, video-opname, praktijkbeoordeling, feedback lesbezoek - voeg deze bronnen ook toe als bijlage!) en twee theoretische bronnen. Leg verbanden tussen de bronnen, wees kritisch t.o.v. bronnen en signaleer en beschrijf eventuele inconsistenties tussen verschillende bronnen.
- Conclusie is navolgbaar, realistisch, coherent en concreet.
- Gebruik per bekwaamheidsgebied maximaal 750 woorden.

C. Visie op onderwijs (750 woorden)

In een visie breng je onder woorden waar je voor staat en waar je het voor doet - zowel in algemene zin als specifiek met betrekking tot jouw schoolvak. Een visie geeft richting aan je onderwijs concreet vorm te geven en helpt om bewuste keuzes te maken in je pedagogisch-didactische handelen. Bovendien stelt een visie je in staat om aan anderen uit te leggen waarom je bepaalde keuzes maakt én om kritisch te reflecteren op je eigen handelen: in hoeverre draagt jouw aanpak daadwerkelijk bij aan de doelen die jij belangrijk vindt? **Kortom, in je visie maak je jouw opvattingen, overtuigingen en idealen over goed onderwijs zichtbaar** – voor jezelf én voor anderen.

Om je visie concreter te maken, kun je gebruikmaken van een indeling in drie typen idealen (Kole & De Ruijter, 2007, 2009):

- **Doel-idealén:** het ‘waartoe’ van onderwijs. Wat is het doel, wat wil je uiteindelijk bereiken met je leerlingen?
- **Inhoud-idealén:** het ‘wat’ van het onderwijs. Welke kennis, vaardigheden en competenties zouden leerlingen volgens jou moeten ontwikkelen – en waarom?
- **Werk-idealén:** het ‘hoe’ van onderwijs en ‘wie’ dat geeft. Hoe zouden leerlingen moeten leren (de pedagogisch-didactische aanpak, begeleidingsmethoden), in welke context, en wat is jouw rol daarin als begeleider? Welk leerlingbeeld ligt daaraan ten grondslag?

Deze drie typen idealen vormen een hulpmiddel om je visie concreet en toetsbaar uit te werken, maar hoeven niet afzonderlijk of in vaste volgorde te worden behandeld. Gebruik ze vooral om je persoonlijke visie helder en samenhangend te formuleren.

Aan het einde van OP B, of in een eerdere lerarenopleiding, heb je je visie op je docentschap geformuleerd. Nieuwe ervaringen, kennis en vaardigheden, en inzichten zullen ongetwijfeld invloed hebben gehad op hoe jij naar onderwijs kijkt. **Herzie en/of vul je visie aan op basis van je ontwikkeling tijdens OP C.** Je herziene visie neem je op in het Verslag OP C. Zorg ervoor dat in je nieuwe versie duidelijk wordt hoe jouw visie richting geeft aan je handelen, en hoe de genoemde idealen eventueel helpen om die visie concreet te maken.

D. Vooruitblik (750 woorden)

Ook na je opleiding ontwikkel je je verder als leraar, als starter vaak middels een inductietraject. In dit deel van je verslag beschrijf je je ontwikkelpunten voor de toekomst. Maak daarbij de koppeling met de sterkte/zwakte analyse. Daarnaast kun je hier zelf een focus kiezen als het gaat om ambities. Je kunt denken aan ontwikkelingen op het gebied van:

- het schoolvak of de academische discipline en de daarbij behorende vakdidactiek;
- pedagogische ondersteuning en zorg, bijvoorbeeld als mentor;
- onderwijsverbetering;
- het ontwerpen en bijstellen van eigen lesmateriaal;
- zelf praktijkonderzoek uitvoeren;
- organiseren van onderwijs binnen de sectie of het team, of op het niveau van de school.

Verplichte bronnen

De bronnen die je in elk geval gebruikt zijn:

- **Praktijkbeoordeling OP C**
- **Video-opname** van een les die je zelf gegeven hebt in je stage. Let op:
 - De les zelf wordt niet beoordeeld; het gaat om jouw *reflectie op de les*.
 - Een les heeft een begin en een eind. Het gaat om een opname van een hele les van begin tot eind, niet van een deel van een les.
 - De video-opname dient ter ondersteuning van jouw reflectie op de mate waarin je, na het volgen van OP C, voldoet aan de bekwaamheidseisen. De video-opname moet dus een ontwikkeling laten zien ten opzichte van de start van OP C. Dit betekent dat je de video-opname het beste kunt maken in de laatste maand van je stage.
 - Het maken van video-opnamen is erg foutgevoelig en gaat dus vaak mis. Hiervoor zijn allerlei redenen: lege batterij, omgevallen camera, verkeerd bedienen van het apparaat, lesuitval, enzovoort. Het verdient daarom aanbeveling om de opname niet op het laatste moment te plannen, en altijd een back-up-plan te hebben voor als de opname niet lukt.
- De uitkomsten van de vragenlijst **Vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag** (VIL, 'Roos van Leary') of een andere leerlingevaluatie van school.
 - Maak hierbij ook een vergelijking met de uitkomsten van de VIL bij OP B.
 - Studenten die instromen in het tweede semester nemen twee keer de VIL of een andere leerlingevaluatie van school af, op verschillende momenten tijdens het semester, en maken een vergelijking tussen deze twee afnames.
- **Literatuur.** Je maakt gebruik van de pedagogische, algemeen-didactische en vakdidactische literatuur die in semester 1 en 2 (en in het geval van deeltijd ook semester 3 en 4) aan bod zijn geweest. Welke specifieke literatuur je gebruikt kan per persoon verschillen.

Optionele bronnen

Overige bronnen die je kunt gebruiken in je reflectie:

- Persoonlijke doelen, zoals:
 - bij OP A en B geformuleerde voornemens en ontwikkelpunten, zoals bij de video-analyse (PAD A) en de VIL (OP B);
 - doelen geformuleerd bij de start van OP C.
- Feedback van opleiders, zoals:
 - je WPB (tip: je kunt de VIL ook door je WPB laten invullen);
 - je VD;
 - de systematische lesobservatie;
 - het lesbezoekverslag;
 - opleiders bij andere vakken (denk aan VD2, het keuzevak en Educatief Ontwerpen);
 - je intervisor.
- Feedback van medestudenten en collega's (waaronder intervisie).
- Feedback van leerlingen, zoals:
 - eerder afgenomen vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag (VIL);
 - tijdens OP C afgenomen vragenlijst Interpersoonlijk Leraarsgedrag (VIL);
 - persoonlijke feedback van een leerling.

- Feedback van derden, zoals:
 - leidinggevende op school;
 - ouders van leerlingen.
- Andere geschreven bronnen zoals onderwijskundige blogs, nieuwsberichten enz.
- Overige relevante bronnen, naar eigen keuze.

Toelichting bij het gebruik van bronnen:

- Bronnen kunnen en mogen van verschillende aard zijn, en belichten **verschillende perspectieven**. Gebruik per bekwaamheidsgebied minimaal twee bronnen die elk een verschillend perspectief belichten. Denk bijvoorbeeld aan feedback van leerlingen naast input van medestudenten en je intervisor bij intervisie.
- Het is belangrijk dat je **verband legt tussen de bronnen**, bijvoorbeeld door te laten zien hoe de beoordeling van je werkplekbegeleider de uitkomsten van de Roos van Leary ondersteunt of hoe feedback van opleiders en vakdidactische literatuur elkaar ondersteunen bij het aantonen van je startbekwaamheid op vakdidactisch gebied.
- Nogmaals: als je een bron gebruikt om op te reflecteren, dan voeg je deze ook toe in de bijlage.

Studielast

Voor het schrijven van het Verslag Onderwijspraktijk C staat 30 uur.

Bijlage 2. Beoordelingsformulier Verslag OP C

Student:		Vakdidacticus:		Onderwijskundige:		
Oordeel:		Datum:				
Basisvoorwaarden voor het beoordelen	Dit verslag wordt uitsluitend van een beoordeling voorzien indien: ☐ het verslag is ingeleverd binnen de gestelde termijn via Canvas; ☐ er geen sprake is van plagiaat; ☐ het verslag volledig is ingeleverd inclusief alle gevraagde onderdelen en bijlagen; ☐ de tekst heeft een adequate structuur, formuleringen zijn helder, eenduidig en grammaticaal correct; ☐ de referenties in orde zijn (APA).					
BEOORDELINGSCRITEIA						
	Goed (20 punten)	Ruim voldoende (16 punten)	Voldoende (12 punten)	Matig (8 punten)	Onvoldoende (4 punten)	Ontbreekt (0 punten)
Terugblik	Hetzelfde als onder voldoende, plus daarbij: Student: - onderbouwt de beschrijving met goede argumenten en relevante bronnen; - zoekt aantoonbaar zelf feedback; - laat zien in staat te zijn op basis van inzichten uit de praktijk en literatuur zelfstandig het eigen handelen bij te sturen.		Student: - beschrijft de ontwikkeling aan de hand van (reflectie op) concrete leermomenten (ervaringen/gebeurtenissen/vakken/theorieën/...); - beschrijft lastige momenten en tot welke inzichten deze momenten hebben geleid; - maakt gebruik van eerdere verslagen en beoordelingen (bv. OP B) en feedback van leerlingen, WPB en opleiders.		Student: - beschrijft geen lastige momenten of beschrijft niet tot welke inzichten deze momenten hebben geleid; - benoemt niet of nauwelijks essentiële leermomenten/ervaringen; - koppelt ontwikkeling niet terug aan eerdere beoordeling(en) (bv. OPB) en feedback van leerlingen, WPB en opleiders.	

	Goed (40 punten)	Ruim voldoende (32 punten)	Voldoende (24 punten)	Matig (16 punten)	Onvoldoende (8 punten)	Ontbreekt (0 punten)
Sterkte-zwakke analyse bekwaamheidsgebieden	Hetzelfde als onder voldoende, en student: - onderbouwt concreet en per bekwaamheidsgebied vanuit tenminste twee verschillende bronnen, die zijn bijgevoegd als bijlage; - legt verband tussen de bronnen; - reflecteert zelfkritisch (niet defensief); - signaleert en beschrijft eventuele inconsistenties tussen verschillende bronnen; - verbindt eigen handelen met vakdidactische literatuur en discussie. Conclusie is realistisch en concreet		Student: - reflecteert op de mate waarin die bekwaam is op de drie bekwaamheidsgebieden met gebruik van: • concrete voorbeelden; • meerdere bronnen die de bekwaamheid ondersteunen (waaronder een leerlingevaluatie, video-opname en praktijkbeoordeling); • kritische reflectie op het eigen handelen; • een gedegen analyse van de eigen sterke en zwakke punten (ook weer onderbouwd met concrete voorbeelden en in overeenstemming met feedback uit diverse bronnen). Conclusie is navolgbaar en coherent.		Student: - heeft beperkt zicht op sterke en minder sterke kanten of is defensief; - koppelt sterkte-zwakke analyse niet aan de drie bekwaamheidsgebieden; - gebruikt nauwelijks bronnen; - is selectief met feedback; - reflecteert zwak. Conclusie ontbreekt en/of is niet navolgbaar.	

	Goed (20 punten)	Ruim voldoende (16 punten)	Voldoende (12 punten)	Matig (8 punten)	Onvoldoende (4 punten)	Ontbreekt (0 punten)
Visie op onderwijs	- Idem plus: Student: ondersteunt de onderwijsvisie middels bruikbare literatuur en concreet beschreven voorbeelden; - plaatst de onderwijsvisie in een breder kader en zet deze af tegen de missie en visie van de school en de maatschappij.		Student: - heeft een brede onderbouwde visie op onderwijs, docentschap én schoolvak (vakvisie); - gaat in op doel-, inhoud- en werk-idealen; - laat zien diverse onderwerpen doordacht te hebben (denk aan: TVO, toetsing, oudergesprekken, differentiatie etc.); - ondersteunt de onderwijsvisie middels bruikbare literatuur of middels concreet beschreven voorbeelden.		Student: - richt zich op één of slechts enkele onderwijs gerelateerde onderwerpen. De visie is te eng. - vakvisie ontbreekt; - ondersteunt de visie niet met voorbeelden of literatuur; - beschrijft niet duidelijk welke concrete leer-momenten (ervaringen/gebeurtenissen/vakken/theorieën/...) invloed op de visie hebben gehad.	

	Goed (20 punten)	Ruim voldoende (16 punten)	Voldoende (12 punten)	Matig (8 punten)	Onvoldoende (4 punten)	Ontbreekt (0 punten)
Vooruitblik	Hetzelfde als onder voldoende, plus daarbij: Student: - koppelt ontwikkelpunten aan visie; - beschrijft welke stappen gezet gaan worden om aan de ontwikkelpunten te werken. Uit de tekst blijkt de bereidheid een constructieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van het eigen vak/ het onderwijs in de school.		Student: - koppelt ontwikkelpunten en ambities aan de sterkte/zwakte analyse; - benoemt ontwikkelpunten concreet en specifiek.		Student: - benoemt geen of vage ontwikkelpunten en ambities; - koppelt ontwikkelpunten en ambities niet aan de sterkte-zwakte analyse.	

Bijlage 3. Voorbeelden van stageactiviteiten

Lesgebonden activiteiten

- lessen observeren bij verschillende docenten en vakken
- deellessen geven
- team-teaching (samen met WPB lesgeven)
- begeleid lesgeven
- zelfstandig lesgeven (verantwoordelijk voor een klas: lessen voorbereiden; toetsen maken, afnemen en beoordelen; rapportcijfers bepalen; ouders te woord staan; deelnemen aan rapportvergaderingen)
- voor- en nabespreken van lessen
- deelname aan excursies
- deelname aan veldwerk
- ...

Schoolgebonden activiteiten

- kennismaken met:
 - schoolleiding
 - onderwijsondersteunend personeel (conciërge, vertrouwenspersoon, etc.)
 - omgangscultuur op school
 - de onderwijsvisie/ 'missie' van de school
- vergaderingen bijwonen (sectie, intersectie, afdeling, rapportvergaderingen, etc.)
- oriëntatie op:
 - leerlingbegeleiding
 - mentoraat
 - decanaat
 - intercultureel onderwijs
 - vakoverstijgend onderwijs
- deelname aan:
 - ouderavonden
 - schoolfeesten
 - projecten
 - werkweken
 - buitenschoolse activiteiten en uitwisselingsprogramma's
 - conferenties en nascholing
- ...

Schooloverstijgende activiteiten

- oriëntatie op het Nederlandse schoolsysteem (schooltypen)
- oriëntatie op rechtspositie van docenten
- deelname aan conferenties en nascholingsactiviteiten
- deelname aan veldwerkweek
- ...